

KOMENTARZ PRAWNIKA

Gdy wspólnik
nie gra fair

LUKASZ POZOGA
radca prawny w Kancelarii
KSP Legal & Tax Advice w Katowicach

Można zawiesić wspólnika w wykonywaniu jego praw udziałowych w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w celu zabezpieczenia powództwa o jego wyłączenie ze spółki. Ponieważ proces o wyłączenie wspólnika może okazać się długotrwały, to – by uniemożliwić mu negatywne oddziaływania na jej funkcjonowanie – warto złożyć wniosek o zabezpieczenie powództwa.

Zgodnie z art. 268 k.s.h. z ważnych powodów sąd może zawiesić wspólnika w wykonywaniu jego praw udziałowych. Powody te nie muszą pokrywać się z przyczynami uzasadniającymi wyłączenie wspólnika ze spółki, choć w praktyce najczęściej tak właśnie będzie. Takimi powodami są np. konflikt pomiędzy wspólnikami uniemożliwiający prawidłowe funkcjonowanie spółki, działanie przez wspólnika na szkodę spółki, prowadzenie przez niego działalności konkurencyjnej wobec spółki, brak współdziałania przy podejmowaniu ważnych uchwał.

W konkretnej sprawie zawieszenie powinno dotyczyć jednak tylko tych praw udziałowych, których wykonywanie przez wspólnika może mieć negatywne skutki dla spółki. Np. jeżeli wspólnik prowadzi działalność konkurencyjną bez zgody pozostałych udziałowców, to celowe będzie udzielenie przez sąd zabezpieczenia poprzez zawieszenie prawa indywidualnej kontroli (czyli prawa do przeglądania ksiąg i dokumentów spółki oraz żądania wyjaśnień od zarządu), po to by wspólnik nie wszedł w posiadanie informacji o spółce, które mógłby wykorzystać w ramach działalności konkurencyjnej.

Szczególnie dotkliwe dla wspólnika jest zawieszenie prawa do uczestnictwa i głosowania na zgromadzeniach wspólników. Wydaje się, że byłoby ono usprawiedliwione w sytuacji, gdy wspólnik głosuje przeciwko uchwałom niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego działania spółki, jedynie po to, by uniemożliwić czy utrudnić ich powzięcie, czy też celowo nie stawia się na zgromadzeniach po to, aby nie można było podjąć uchwał z powodu braku wymaganego kworum. Przysługujących zawieszonemu wspólnikowi udziałów nie uwzględnia się wówczas przy liczeniu kworum i głosowaniu, tak jakby ich w ogóle nie było (wyrok SN z 26 marca 2002 r., III CKN 1238/99).

We wniosku o zabezpieczenie warto wystąpić o to, żeby zabezpieczenie obejmowało zakaz zbycia udziałów przez wspólnika, by wyeliminować ryzyko, że w czasie procesu zbędzie on udziały na rzecz podmiotu z nim powiązanego, i w ten sposób faktycznie nadal będzie oddziaływał na spółkę. Co prawda w art. 268 k.s.h. mowa jest tylko o zawieszeniu praw udziałowych, to możliwe jest udzielenie przez sąd zabezpieczenia, na podstawie art. 755 k.p.c., również w inny sposób, np. poprzez zawieszenie wspólnika w wykonywaniu jego praw osobistych (np. prawa do powoływania członków zarządu), jeżeli korzysta on z tych praw, by dezorganizować działalność spółki.

Wniosek o udzielenie zabezpieczenia może poprzedzać pozew, być zawarty w samym pozwie albo zostać złożony już w toku sprawy. We wniosku należy wykazać, że istnieją ważne powody uzasadniające zabezpieczenie, oraz wskazać, w jakim zakresie prawa udziałowe wspólnika powinny zostać zawieszane. Wniosek podlega rozpatrzeniu przez ten sam sąd, który rozpoznaje pozew o wyłączenie wspólnika.